

ГУМАНІТАРНІ ТА СУСПІЛЬНІ НАУКИ

УДК 37.01

Алмашій І.І.

старший викладач кафедри психології,

Мукачівський державний університет

Шніцер А. А.

студент III курсу, напрям підготовки «Психологія»,

Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ І ОРГАНІЗАТОРСЬКИХ
СХИЛЬНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЗВО

В статті розглянуто розвиток комунікативних і організаторських якостей студентів закладів вищої освіти. Отже, за результатами методики «КОС-2» визначено у студентів-магістрів та бакалаврів прояв комунікативної компетентності та організаторських схильностей. Виділено, що організаторські здібності є в основі вміння впливати на людей для успішної реалізації визначених завдань і досягнення поставлених цілей, здатності оперативно зорієнтуватися у ситуативній взаємодії людей.

Ключові слова: комунікативні здібності, організаторські здібності, студенти.

The article deals with the development of communicative and organizational qualities of students of higher education institutions.

Therefore, according to the results of the method "KOS-2" determined the manifestation of communicative competence and organizational tendencies in master students and bachelors. It is highlighted that organizational skills are the basis of the ability to influence people for the successful implementation of certain tasks and achieve goals, the ability to quickly navigate in the situational interaction of people.

Key words: communication skills, organizational skills, students.

В умовах розбудови сучасної оновленої вищої освіти, коли здійснюється зміна парадигмальних підходів до навчання та виховання і спостерігається поступовий перехід від навчально-дисциплінарної моделі до моделі особистісно-орієнтованої, реальним суб'єктом освітньої практики стає саме особистість студента майбутнього фахівця, який за час навчання мав можливість сформувати комунікативні та організаторські здібності.

Сьогодні все більше приділяють увагу питанням управління колективом. Людський фактор стає вирішальним у вмілому управлінні організацією. В кожному конкретному випадку управління в будь-якій сфері діяльності та успіх функціонування організації залежить від особистих якостей менеджера, від його вміння працювати з людьми.

У роботах О. Бондаренка, Н. Коломінського, В. Панка, Н. Пов'якель розкриваються ідеї впровадження «рівневого» підходу в контексті розв'язання проблеми підготовки та подальшого професійного становлення фахівця, що передбачає наявність чіткої структури вмінь та якостей майбутнього фахівця. Згідно з В. А. Семиченко професійна діяльність розглядається у двох аспектах: як атрибут особистості і як атрибут діяльності [1,2,3].

Мета статті: розглянути розвиток комунікативних та організаторських схильностей у студентському віці.

Дослідження комунікативних та організаторських якостей проведено за допомогою методики діагностики комунікативних й організаторських схильностей (КОС-2), розроблена з профорієнтаційними цілями В.В. Синявським і Б.О. Федоришиним. Методика дозволяє визначити рівні прояву комунікативних і організаторських схильностей особистості: дуже низький, низький, середній, високий, найвищий [4].

Комунікативні й організаторські здібності є ключовими у багатьох професіях, які передбачають роботу з людьми. Ці здібності визначають характер міжособистісних взаємин, без них неможливо об'єднати колектив, позитивно налаштувати до себе людей та організувати їхню діяльність. Ця методика корисна для діагностики особистісних якостей і виявлення лідерів, що є надзвичайно важливими показниками для менеджерів.

У структурі організаторських здібностей виділяється вміння впливати на людей для успішної реалізації визначених завдань і досягнення поставлених цілей, здатність оперативно зорієнтуватися у ситуативній взаємодії людей та спрямувати її у необхідне русло, прагнення до виявлення ініціативи та виконання суспільно корисної роботи. Комунікативні здібності особистості характеризуються умінням швидко та легко встановлювати ділові і товариські контакти з людьми, прагненням до розширення сфери спілкування, участі у громадських чи групових заходах, які задовольняють потребу людини в інтенсивному спілкуванні. Показники комунікативних та організаторських здібностей, отримані у результаті емпіричного дослідження, ранжуються від низького до дуже високого рівня.

Дослідження професійних якостей студентів-менеджерів передбачало також діагностику комунікативних та організаторських схильностей,

встановлення орієнтаційних стилів професійно-діяльнісного спілкування, діагностику рівня емпатії.

Менеджер повинен вміти працювати з людьми, розбиратися в характерах, вміти викликати довіру до себе. Він має не тільки володіти психологічними знаннями, але й психологічною інтуїцією. Комунікативними якостями менеджера, важливими для його професійної діяльності, можна вважати привабливість, товариськість, тактовність, ввічливість, вміння слухати та розуміти іншу людину. Загалом комплекс цих якостей часто називають «талантом спілкування».

Оцінку комунікативних якостей можна побачити за результатами методики «КОС-2». Результати надано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Результати методики «КОС-2», %

Рівні	Комунікативні здібності		Організаційні здібності	
	студенти-бакалаври, %	студенти-магістри, %	студенти-бакалаври, %	студенти-магістри, %
низький	32,1	14,3	24,5	11,9
нижче середнього	14,6	15,8	23,8	12,2
середній	21,5	21,2	20,3	20,5
високий	14,5	22,6	20,2	27,3
дуже високий	17,3	26,1	11,2	28,1

Як бачимо у таблиці 1. рівень прояву комунікативних схильностей дещо переважає у студентів-магістрів порівняно зі студентами-бакалаврами. Так, дуже високий рівень прояву комунікативних схильностей у студентів-магістрів 26,1%, водночас у студентів-бакалаврів – тільки 17,3%, високий рівень – у 22,6% магістрів та у 14,5% бакалаврів. Натомість низький рівень прояву комунікативних схильностей переважає у бакалаврів (32,1%) порівняно з магістрами (14,3%).

Варто зазначити, що за показником низького рівня прояву комунікативних схильностей існує достовірна відмінність (за U-критерієм Манна-Уїтні) між бакалаврами та магістрами. Представлені результати можна пояснити вищим рівнем комунікативної компетентності у магістрів, що сприяє розвитку якостей необхідних для побудови ефективною комунікативної дії в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії.

Оскільки комунікативний акт включає в себе аналіз та оцінку ситуації, формування мети й змісту дії, реалізацію плану та його корекцію, а також

оцінку ефективності, то очевидно, завдяки отриманню практичних навиків студенти-магістри краще володіють власними комунікативними схильностями, ніж студенти-бакалаври, які поки що недостатньо вміють їх виявляти, адже стикаються з різноманітними проявами комунікативних схильностей лише у штучно створених ситуаціях рольових ігор на практичних заняттях та частково під час проходження студентської практики.

Однією з ключових позицій системи професійних умінь майбутнього менеджера виступають його організаторські схильності. Здійснене дослідження за методикою КОС–2 дозволило отримати такі результати. За оцінкою організаторських схильностей (табл. 2.7) було також виявлено перевагу студентів-магістрів над студентами-бакалаврами. За показником дуже високого рівня прояву організаторських здібностей спостерігаємо достовірну різницю між групою студентів-магістрів (28,1%) та студентів-бакалаврів (11,2%). За показником високого рівня – 27,3% у магістрів та 20,2% у бакалаврів. Цей факт пояснюється тим, що у магістрів вищий рівень готовності та сміливості приймати на себе відповідальність за інших, бути не просто виконавцем обговорених дій, але й самостійно планувати та організовувати важливі завдання менеджера.

Однак за показником низького рівня прояву організаторських схильностей вищий відсоток продемонстрували бакалаври (24,5%) порівняно з магістрами (11,9%) та нижче середнього рівня бакалаври (23,8%) порівняно з магістрами (12,2%). Зауважимо, що під час навчання у закладах вищої освіти студенти не мають можливості отримати достатній досвід прояву означених схильностей. Проте, такі результати засвідчують потенційну здатність при нагоді виявляти власні організаторські схильності у майбутній професійній діяльності менеджера.

Наочно результати методики «КОС-2», що отримані в результаті опитування студентів-менеджерів надано на рисунку 1.

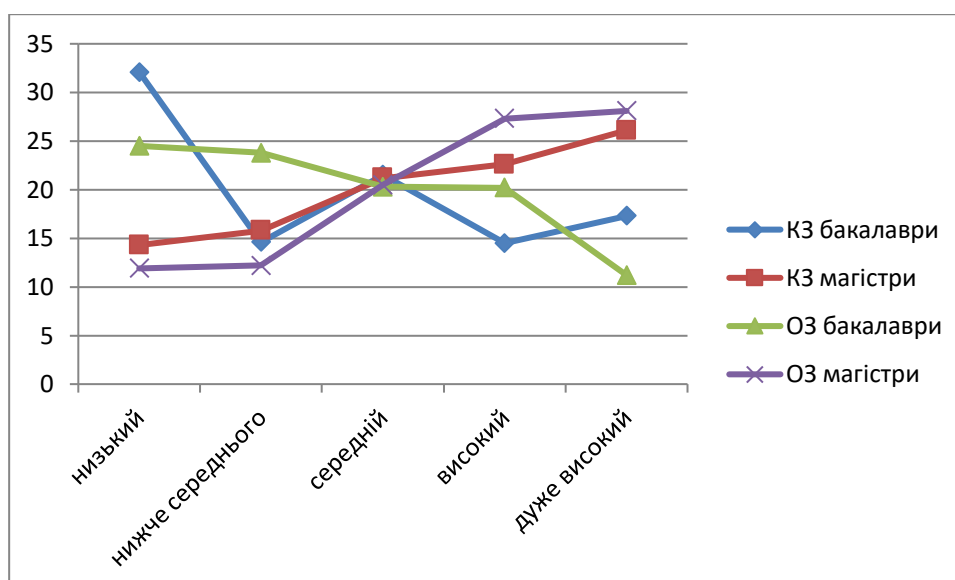

Рис. 1 Результати методики «КОС-2», %.

Отже, за результатами методики «КОС-2» визначено, що у студентів-магістрів проявляється вищий рівень комунікативної компетентності та організаторських схильностей.

За методикою оцінки комунікативних якостей можна побачити за результатами методики «КОС-2». Рівень прояву комунікативних схильностей дещо переважає у студентів-магістрів порівняно зі студентами-бакалаврами. Дуже високий рівень прояву комунікативних схильностей у студентів-магістрів, водночас у студентів-бакалаврів низький. Ймовірно такі результати пов'язані з більшим часом навчання студентів та наявністю більше практики. Тому, для зближення результатів «Бакалавр» та «Магістр» потрібно залучати студента «Бакалавра» до практичного застосування комунікативних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голованова Т.П. Педагогічні умови формування культури управлінської діяльності учителя в процесі професійної підготовки / Т.П. Голованова, Г.Г. Петрученя // Вісник Запорізького національного університету. – №2(13). – 2010. – С. 145-151.
2. Гурієвська В.М. Застосування рефлексивного підходу в системі державного управління / В. М. Гурієвська // Вісник НАДУ. – 2014. – №1. – С. 64-69.
3. Данчева О.В. Практична психологія в економіці та бізнесі / Ю.В. Данчева, Ю.М. Швалб. – К. : Лібра, 1999. – 270 с.

4. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты : учебн. пос. / Д.Я. Райгородский. – Самара: Изд-ский Дом «БАХРАХ», 1998. – С. 632-635.

УДК 659.1.013

Барчі Б.В.

**кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології,
Мукачівський державний університет**

Мишко Л.Ю.

**здобувач ОС «Магістр», спеціальності «Психологія»,
Мукачівський державний університет**

СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

У новій концепції під профільним навчанням розуміють «вид диференціації й індивідуалізації навчання, що дає змогу за рахунок змін у структурі, змісті й організації освітнього процесу повніше враховувати інтереси, нахили і здібності учнів, їх можливості, створювати умови для навчання старшокласників відповідно до їхніх освітніх і професійних інтересів і намірів щодо соціального і професійного самовизначення»

Ключові слова: модернізація школи, спрямованість особистості, профільна школа, диференціація, допрофільне навчання, індивідуальні особливості, особистісно-орієнтоване навчання.

The profile education is understood as the kind of differentiation and individualization of learning. It enables, through changes in the structure, content and organization of the educational process, to take more fully into account the interests, inclinations and abilities of students, their opportunities, to create conditions for the education of high school students in accordance with their educational and professional interests and intentions for social and professional self-determination.

Key words: school modernization, personality orientation, profile school, differentiation, pre-core education, individual characteristics, personality-oriented learning.

Модернізація української школи відбувається досить стрімко, хоча й непростю, бо доводиться відмовлятися від традиційних стереотипів, розробляти нові принципи шкільної освіти, по-новому формувати її зміст і методи. У свою

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>